

[Udenrigsministeren.]

praktisk værdi, der blev gjort på universel basis og ved afstemning, ville være virkningsløst, medmindre der først var opnået principiel enighed mellem de få stater, som har de største interesser på disse områder. Derfor må direkte forhandlinger mellem disse lande nødvendigvis være det første skridt, når der gennem FN skal findes en løsning“.

Jeg tror, disse ord af Dag Hammarskjöld har megen realitet. Som han selv siger det senere i samme skrift:

„Et sådant flertal (af medlemsstaterne) kan naturligvis ikke vente, at stormagterne — der har overlegen militær og økonomisk styrke — automatisk vil acceptere en flertalsbeslutning, når det drejer sig om spørgsmål af livsvigtig betydning for dem.“

Derfor tror jeg såvel i spørgsmålet om generel afrustning som i spørgsmål vedrørende kernevåben, at det, der har størst værdi, vil være at bringe stormagterne sammen til forhandling. Her ligger FN's virkelige opgave.

Men dette betyder naturligvis ikke, at FN's vedtagelser — som udtryk for en verdensomfattende opinion — er uden betydning. Danmark har da også deltaget aktivt i FN's arbejde på dette område.

Vi har i denne FN-samling set forslag om forbud mod kernevåbenforsøg, forslag om afsluttelse af en traktat om indstilling af forsøg, forslag om forbud mod videre udbredelse af kernevåben, forslag om en forbyggelse af anvendelsen af atomvåben og endelig et svensk forslag, der opfordrer generalsekretæren til at foretage et rundspørge blandt de ikke-atombesiddende magter om, under hvilke betingelser staterne vil være rede til at påtage sig konkrete forpligtelser vedrørende produktion og modtagelse af kernevåben.

Den opgave, disse mange forslag stiller verden over for, er lige så svær, som en løsning af opgaven er en nødvendighed, nemlig at omgærde videnskabens og teknikens hidtil største bedrift, frigørelsen af atomkraften, med sådanne internationalt bindende regler, at vi kan leve i tryghed med denne opfindelse og være sikre på, at dens udnyttelse alene kommer til anvendelse i fredens tjeneste — aldrig i krigens.

Den danske delegation ved FN har klart og tydeligt tilkendegivet vort ønske om, at forsøg med kernevåben bør ophøre. Dette skete først ved det initiativ, der førte til, at forsamlingen med overvældende flertal vedtog opfordringen til Sovjetunionen om at afstå fra gennemførelsen af sprængningen af 50 megatons bomben, og senere ved vor stemme til fordel for de af Indien, henholdsvis USA og England, fremsatte forslag. Med vor støtte til det sidste forslag har vi tilkendegivet vort principale ønske om, at forhandlingerne genoptages med henblik på afsluttelse af en traktat, der indeholder garantier imod forsøgenes genoptagelse. Vi stemte ligeledes for det svenske forslag, som jeg lige har omtalt.

Fra dansk side er tilbuddet om at åbne Grønland for international våbeninspektion som led i en gensidighedsaftale herom blevet gentaget, dog uden at der fra Sovjetunionens side er kommet nogen reaktion.

Det nedrustningsudvalg, den danske regering har nedsat, er gået i gang med arbejdet. I udvalget følger man nedrustningsproblemerne og har opmærksomheden henledt på, om der består reelle muligheder for et dansk initiativ. Under studiet af nedrustningsproblemerne vil man bl. a. studere de problemer, der er knyttet til international inspektion af visse områders forsvarsmidler og til kontrollen med givne aftalers overholdelse. Vi har den opfattelse, at disse problemers behandling er nært knyttet til spørgsmålet om afrustningsaftalers gennemfærlighed overhovedet. Det danske udvalg er i kontakt med det tilsvarende norske udvalg, således at man kan udveksle oplysninger og foretage en vis arbejdsdeling.

Vedrørende markedsplanerne kan jeg oplyse, at den 700 sider store embedsmandsundersøgelse nu i en lidt forkortet og mere håndterlig udgave er parat til at gå i trykken med henblik på offentliggørelse. Under arbejdet hermed er der blevet tilføjet et afsnit, der søger at belyse de vilkår, Danmark ville få, hvis vi holdt os uden for det udvidede fællesmarked, medens England og andre EFTA-lande blev deltagere. Jeg tror, det er vigtigt for meningsdannelsen her i landet at få denne situation belyst så klart som muligt.

Ved at stå uden for et fællesmarked,